Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen

Remissvar gällande granskning om ny regional utvecklingsplan

Kommunens synpunkter på samrådsförslaget

Danderyds kommun har utöver Stockholm Nordosts (Stono) kommungemensamma yttrande följande synpunkter på granskningsförslaget.

- RUFS:en är viktig för framtida investeringar i kommunen. De satsningar som sker i kommunen måste tydligare återspeglas i planen.
- Planen behöver tydligare redogöra för Danderyds sjukhusutveckling och hur det ökande resandet ska omhändertas.
- Planen behöver se kommunens bytespunkter som Danderyds sjukhus, Mörby station och Mörby centrum var och en för sig och som en helhet för hur de bättre kan bidra till den regionala tillgängligheten.
- Planen behöver innehålla mer än bara beslutade infrastruktursatsningar för kollektivtrafiken.
- Plankartan är för detaljerad och tar inte hänsyn till intressekonflikter.
- Planen bör tydligare främja även småföretagens förutsättningar.

Dessa synpunkter och fler redogörs för nedan.

Positiv utveckling sedan samrådsversionen

Danderyds kommun anser att förslaget har utvecklats i positiv riktning sedan samrådsversionen 2024. Dock kvarstår flertalet av kommunens synpunkter sedan samrådet.

RUFS:ens betydelse för framtida investeringar

RUFS:en kan i många fall ligga till grund för framtida investeringar. Därav är det viktigt för kommunen att de synpunkter som kvarstår sedan kommunens samrådsyttrande förs in i planen för att på sikt underlätta investeringar i kommunen, både när det kommer till kommunala, regionala som statliga objekt då det i många fall krävs helhetslösningar vilket kommunen exemplifierar nedan.

RUFS:ens påverkan för framtida projekt

För tillfället pågår flera större planeringsprojekt inom Danderyds kommun där både kommun, region och stat är huvudaktörer.

Utveckling av Danderyds sjukhus

För Danderyds sjukhus, som bland annat är ett av norra Europas största akutsjukhus, har gällande detaljplan överskridits när det kommer till byggrätter. Idag pågår detaljplanarbete för att skapa planmässiga förutsättningar för utveckling på lång sikt och säkerställa robusta försörjningssystem och lokaler för dagens och framtidens vårdbehov.

Danderyds sjukhus är redan idag en av Stockholmsregionens mest trafikerade kollektivtrafikknutpunkter och dess betydelse kommer att bli än mer viktig i framtiden. Detta måste synliggöras i kommande RUFS, särskilt då det pågående detaljplanearbetet för Danderyds sjukhus syftar till att utveckla vårdverksamheten vilket medför konsekvenser på bland annat kollektivtrafikförsörjningen i området. Detta har kommunen påpekat genom hela processen och bland annat i yttranden till regionen daterat 2023-11-24 gällande RUFS-processen samt i samrådsyttrandet från 2024.

Kommunen anser fortfarande att det inte är tillräckligt tydligt formulerat vad regionens avsikt för området vid Danderyds sjukhus är, särskilt då områdets framtida utvecklingsinriktning är en central del för att uppfylla RUFS:ens intentioner gällande vården i regionen.

Genom sjukhusets utveckling kommer sjukhusområdet bli en än större och viktigare målpunkt i regionen. Kommunen anser därmed att det är nödvändigt att RUFS:en visar på hur regionen avser att omhänderta det ökande resandet som sjukhusets utveckling kommer generera i området när det kommer till kollektivtrafik.

Att området får en ökad dignitet i RUFS:en kommer underlätta framtida investeringsprocesser för såväl kommun, region och stat när det kommer till exempelvis nationell plan och länsplan för projekt som berör detta område.

Bytespunkt Danderyd

Kommunen anser att utvecklandet av bytespunkter må vara lokaliserade i en kommun, men skapar nyttor för många andra kommuner i en regional kontext. Därav är det främst regionen som bör ansvara för att utveckla bytespunkterna, framför allt när det kommer till infrastrukturinvesteringar gällande exempelvis nya spår- och busslinjer. Detta gäller såväl för planering som investeringar och genomförande.

Utvecklingen av infrastruktur och kollektivtrafik är en nyckelfråga för sjukhusets utveckling. En förbättrad bytespunkt i området är en nödvändighet för att omhänderta det ökande resandet som utvecklingen av sjukhuset kommer att innebära. Utöver Danderyds sjukhus är det viktigt att se stationslägena Mörby station och Mörby centrum som en helhet.

Utvecklade kollektivtrafiknoder med tunnelbana, Roslagsbana och bussar möjliggör effektiva byten mellan olika trafikslag och ger framtida utvecklingsmöjligheter för Danderyd som bytespunkt, vilket ligger i linje med RUFS:ens föreslagna strukturbild med dess mål om flerkärnighet och

goda kopplingar mellan dessa då det bidrar till den regionala tillgängligheten och mobiliteten för hela nordostsektorn.

Kapacitetsstark kollektivtrafik

Utöver bytespunkten är det överlag viktigt med en kapacitetsstark kollektivtrafik.

Danderyds kommun har på senare år noterat neddragningar av kollektivtrafiken i regionen och kommunen. I Danderyd har busslinjer dragits in och turtätheten minskat för såväl bussar som tunnelbana. Vidare har tidigare utredningsförslag om att förlänga Roslagsbanan in till city visat på försämringar för Danderyds kommun. Kommunen har förståelse för den ansträngda ekonomiska situationen i regionen och att avvägningar behöver göras, men konstaterar samtidigt att neddragning av kollektivtrafik inte ligger i linje med RUFS:ens övergripande mål om att vara ”Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion att bo, leva och verka i.”

Såväl RUFS:en som regionens Kollektivtrafikplan 2050 betonar vikten av god kollektivtrafik. Kommunen anser att det är viktigt att såväl planeringen som den faktiska kollektivtrafiken är god och att regionen arbetar för att utveckla kollektivtrafiken.

Därmed är det positivt att regionen genom trafikförvaltningen samverkar med kommunen gällande den framtida kollektivtrafiken. Exempelvis är regionens påbörjade spårutredning där spårbundna alternativ utreds mellan Danderyd och Arenastaden (tunnelbana) samt Danderyd och Solna (spårväg) intressant för att få till en bättre koppling sydväst för hela nordostsektorn.

Sammanfattningsvis ser kommunen ett behov av att RUFS:en inte enbart innehåller redan beslutade infrastruktursatsningar för kollektivtrafiken. Om planen ska vara framåtsyftande krävs att även det större behovet av transportinfrastruktur tydliggörs. Exempelvis för de ovan nämnda kopplingarna mellan Danderyd och Solna samt Arenastaden visar granskningsförslaget på denna koppling för strukturbilden men inte på plankartan.

Förbättrad framkomlighet på E18

Redan idag är det framkomlighetsproblem på E 18 under rusningstider. Såvida kollektivtrafiken inte utvecklas i området kommer trafiksituationen att förvärras i framtiden, inte bara genom sjukhusets planerade utveckling utan även genom utökad genomfartstrafik från övriga kommuner till följd av bostadsbyggande enligt Sverigeförhandlingen.

Danderyds kommun vill i sammanhanget lyfta fram den pågående åtgärdsvalsstudien för E 18 som Trafikverket genomför tillsammans med regionen samt Täby och Danderyds kommun. Den är viktig då utredningen ska ta ett helhetsperspektiv på bland annat framkomlighet och miljöaspekter för E 18. Detta har bäring på ovan nämnda projekt, där det är av största vikt att åtgärder identifieras, finansieras och genomförs tillsammans mellan

kommun, region och stat för att hantera framkomlighetsproblematiken på E 18. Detta inte minst då ett sjukhus kräver en god tillgänglighet på dygnets alla timmar.

Även för väginfrastrukturen är det viktigt att detta ses med ett helhetsperspektiv för hela trafiksystemet i regionen. Tidigare utredningar som genomförts gällande framkomligheten på E 18 har visat att många åtgärder riskerar att flytta de så kallade flaskhalsarna från ett ställe till ett annat i trafiksystemet. Därav är vikten med kollektivtrafikens utveckling det som på sikt kan göra störst skillnad för framkomligheten på E 18 genom avlastningseffekter.

Plankartan

Kommunen anser att granskningsförslagets plankarta har utvecklats något positivt genom att exempelvis benämningen från samrådsversionen för ”strategiskt centrum-läge” ersatts med ”lokal stadskärna”. Dock anser kommunen fortfarande att plankartan är för detaljerad samtidigt som den inte tar ställning vid olika intressekonflikter. För föreslagen detaljeringsgrad behöver regionens plankarta ligga mer i linje med kommunernas översiktsplaner för att undvika att bedömningskonflikter uppstår.

I Danderyds fall visar exempelvis granskningsversionens plankarta på en ”lokal stadskärna” för större delar av Stocksunds villastad som av Riksantikvarieämbetet är utpekat som riksintresse för kulturmiljövård. Att undvika dessa intressekonflikter bör vara centralt för en plankarta.

Kommunen är positiv till att samrådsförslaget borttagna svaga gröna samband mellan Rinkebyskogen och Altorpsskogen nu finns med i granskningsförslaget igen, liksom det gör i gällande RUFS. Dock saknas fortfarande det svaga gröna sambandet som går längs Rösjökilen.

Vidare är kommunen fortsatt positiv till det nya svaga gröna sambandet som identifierats längs Stora- och Lilla Värtans kuststräckning som återfanns även i samrådsversionen.

Kommunen noterar även att det spårreservat som pekas ut i Rinkebyskogen i gällande RUFS är borttaget även i granskningsförslaget. Detta är positivt då kommunen har inrättat ett naturreservat för delar av Rinkebyskogen.

Regionala cykelstråk

I kartbilagan för regionala cykelstråk återfinns de regionala cykelstråken längs E 18 och Edsbergsvägen (Väg 262), samt en sträckning över Edsviken. Kommunen ser positivt på de målpunkter som pekas ut men inte på samtliga sträckningar och önskar fortsatt dialog kring dessa sträckningar mellan region, stat och kommun.

För det regionala cykelstråket längs E 18 utreds detta inom ramarna för Trafikverkets åtgärdsvalsstudie för E 18. Kommunen ser ett behov av att tillsammans med regionen och staten finna lämpligaste dragning av denna sträcka som i kartbilagan endast har en grov schablondragning längs E 18.

För Edsbergsvägen (Väg 262) har sträckningen tidigare ingått i nationell plan men behov av omprojektering har försenat processen. Kommunen är angelägen om att denna process återupptas tillsammans med Trafikverket och regionen.

För regionalt cykelstråk över Edsviken ifrågasatte kommunen denna sträckning vid samrådsskedet. Regionen har fortfarande inte presenterat något konkret förslag för kommunen att ta ställning till. Kommunen förhåller sig frågande till lämpligheten, behovet av och effektiviteten i att dra ytterligare ett cykelstråk över Edsviken, men ser positivt på framtida diskussioner om hur målpunkterna kan bindas samman i framtiden.

I övrigt anser kommunen att samtliga trafikslag ska bejakas i den regionala utvecklingsplanen. Människor ska ha möjlighet att själva välja trafikslag.

Bebyggelsemål

Regionens bebyggelsemål i gällande RUFS för Danderyd är cirka 300 färdigställda bostäder årligen. Detta minskade i samrådsförslaget till 200 bostäder fram till år 2040 och därefter mellan 100–200 bostäder för åren mellan 2040–2060. I granskningsversionen är nu regionens mål för kommunen satta till 100–150 bostäder fram till 2040 och 50–100 bostäder mellan åren 2040–2060.

Danderyds kommun anser att den regionala utvecklingsplanen inte bör ha kommunspecifika mål avseende bebyggelse. Utifrån förutsättningarna är det dock positivt och rimligt att regionens mål för kommunen ytterligare har minskat sedan samrådsförslaget. Detta särskilt med hänsyn till det förändrade läget för bostadsmarknaden där färdigställandetakten har minskat kraftigt i regionen till följd av bland annat rådande konjunktur och förändrad efterfrågan för bostäder i spåren av förändrade demografiska förutsättningar.

Danderyds kommun vill, med hänvisning till det kommunala planmonopolet, framhålla att den regionala utvecklingsplanen bör utgå ifrån kommunernas planer för bostadsbyggande samt var och i vilken omfattning planerad byggnation ska ske. Danderyds kommun är en av de mest tätbefolkade kommunerna i regionen och förutsättningar för tillkommande byggnation är därmed begränsade. Kommunen eftersträvar i första hand fler småhus, vilket resulterar i lägre bebyggelsetal och en mer småskalig utveckling än vad som föreslås i samrådsförslaget.

Sammanfattningsvis anser Danderyds kommun att regionens mål för bostadsbyggande i Danderyd ska överensstämma med kommunens riktlinjer för bostadsförsörjning.

Miljö och klimat

Kommunen noterar att granskningsförslaget utvecklats gällande preciseringar för de övergripande mål som berör miljö. Överlag är målen och ambitionsnivåerna höga.

Kommunen anser dock att planen saknar tydliga kopplingar till regionens klimatbudget och hur målkonflikter ska hanteras.

Vidare kan planen utvecklas gällande förorenade områden, särskilt då det enligt planens hållbarhetsbedömning finns över 12 000 områden som kan vara förorenade. Detta är viktigt både för den gröna och blå planeringen då begreppet förorenade områden omfattar båda dessa aspekter.

Grönstruktur

Danderyd betonade vikten av grönstruktur i samrådsyttrandet, och att detta kunde preciseras ytterligare. Detta har gjorts till granskningsversionen gällande exempelvis hur lokal och regional grönstruktur hänger ihop och kan kopplas samman, vilket är positivt.

Energi

Kommunen noterar att granskningsversionen utvecklats gällande de delar som berör energi gällande exempelvis energilagring som numer omnämns.

Dock kvarstår kommunens samrådssynpunkt att det saknas en övergripande plan för hur utvecklingen av laddinfrastruktur ska ske inom regionen samt ett förhållningssätt om hur laddinfrastruktur ska tillgodoses för transportsystemets funktion.

Näringsliv

Kommunen anser att granskningsförslaget är ambitiöst gällande näringslivet men vill även lyfta behovet av att främja det småskaliga näringslivet.

I Danderyd finns ett starkt entreprenörskap och årligen startas många företag i kommunen. Förutom stora arbetsgivare som kommunen och Danderyds sjukhus kännetecknas näringslivet i kommunen främst av småföretag med färre än 10 anställda.

Genom kommunens strategiska läge, nystartaranda och småskalighet önskar kommunen att planen utvecklas mer för att främja även denna typ av näringsliv i regionen. Utan ett livskraftigt småföretagande blir planens mål om innovation och sysselsättning svåra att nå.

Genomförande av planen

Kommunen noterar att granskningsversionen har utvecklats något sedan samrådet när det kommer till ”hur” regionens uppsatta mål ska nås.

Kommunen anser fortfarande att de delar som beskrivs i kapitlet ”Så går vi från ord till handling” kan utvecklas gällande tydligare preciseringar om hur planens mål ska uppnås. Exempelvis saknar kommunen tydligare preciseringar gällande genomförandestrukturer och ansvarsområden mellan olika aktörer. Vidare kan planen utvecklas genom att regionen framöver preciserar dess egna ansvarsområden som exempelvis hälso- och sjukvården samt kollektivtrafik tydligare.

Sammanfattningsvis bör planen bli tydligare för hur målen ska uppnås och hur de blir mer adaptiva och inte ensidigt pådrivande för att kommunen ska kunna förhålla sig till dessa i den lokala kontexten.

Johanna Hornberger
Kommunstyrelsens ordförande